

נושא שיעור

מאמינים ומתמודדים

1

רציונאל

בשני השיעורים הראשונים, דובר על חשיבות האמונה בהשגחה הפרטית יחד עם לקיחת אחריות וביצוע ההשתדלות הנדרשת כדי להכין 'כלי' לברכת ה'. ביחידה זו נבחן היבטים מעשיים של השילוב בין האמונה לבין ההשתדלות.

2

מטרות

1. התלמידים יבחינו באיזון שבין לקיחת אחריות חובת ההשתדלות לבין מקומה של האמונה וההכלה של המציאות, מתוך דוגמאות במעגלים השונים (אישי, כיתתי, משפחתי, מעגל העם)
2. התלמידים יבחרו בתגובה המתאימה לכל מאורע, בהתאם לנלמד.
3. התלמידים יפנימו את המסר הנלמד באמצעות פעילות יצירתית.

3

מבנה השיעור

פתיחה:	הקראה ודיון	10 דקות, מליאה
פעילות 1:	התמודדות מתוך אמונה ואחריות	15 דקות, מליאה
פעילות 2:	המכתב	10 דקות, מליאה
משוב:	הפעלה יצירתית	10 דקות, קבוצות

4

הכנה ואביזרים

1. הקראה (נספח 1)
2. רשימת מקרים (נספח 2)
3. מכתבים (נספחים 3,4)
4. ציוד להכנת שלטים: כרזות (נספח 5), שמיניות בריסטול/דפים צבעוניים, מכשירי כתיבה. שני כרטיסי ממו בצבעים שונים, לכל תלמיד, כאשר צבע אחד מסמל אמונה וצבע אחד מסמל ההשתדלות

נושא שיעור

מאמינים ומתמודדים

10

פתיחה: הקראה ודין

המורה יקריא בפני התלמידים את הקראה א' (נספח 1א). לאחר מכן ישאל אותם - "האם המציאות המתוארת בהקראה היא בלתי נשלטת בידי האדם, או נתונה לבחירתו של האדם?"
לאחר מכן, המורה יקריא את הקראה ב' (נספח 1ב) וידון עם התלמידים בהבדלים.
"בשתי ההקראות הנתונים הראשוניים שאירעו זהים, אך התגובה של האנשים שונה והיא משפיעה על המשך המהלך. ההקראה מדגישה את השילוב: התמודדות מתוך אמונה, כי הכל מאת ה', והנהגה מתוך אחריות ובגרות, המביאה להמשך חיובי."

15

פעילות 1: השגחה פרטית

כל תלמיד יקבל שני כרטיסים. כרטיס אחד - אמונה, וכרטיס שני - אחריות.
המורה יתאר מצבים שונים וכל תלמיד יניף את הכרטיס המתאים לדעתו. המורה יבחר תלמידים, שינמקו את דעתם ויסבירו, כיצד יבטאו במקרה כזה את האמונה / את ההשתדלות. כדאי לבחור לכל מקרה לפחות תלמיד אחד, שידגים, כיצד לקחת אחריות במקרה כזה, ותלמיד אחד שידגים, כיצד להתמודד מול המקרה מתוך אמונה. באופן זה התלמידים יתרשמו משילוב ומאזון בין שתי דרכי ההתמודדות.
רשימת מקרים (נספח 2).

10

פעילות 2: מכתב

המורה יקריא מכתב של ילד נבוך (נספח 3) ויבקש מהתלמידים לכתוב לו מכתב תשובה או לענות לילד בעל פה, כיצד להתמודד עם הקשיים שהעלה במכתבו.
לאחר מכן המורה יקרא מכתב של הרבי בנושא (נספח 4).

10

משוב: השגחה פרטית בחי

התלמידים יעצבו שלטים בנושא אמונה והשתדלות, ויתלו אותם בכיתה. ניתן להיעזר בכרזות, נספח 5.

נספח 1: הקראות

הקראה א'

"קום, יוסף, השעה מאוחרת", קראה אמא בבהלה, "עוד 5 דקות ההסעה מחכה למטה, ועדיין לא התחלת להתארגן".

יוסף התיישב על המיטה ומיהר ליטול ידיים, אך מרוב חיפזון המים נתזו לכל עבר. "אוף" רקע יוסף ברגלו בעצבים, ולרוע המזל, הקערה התהפכה וכל המים נשפכו. יוסף נאנח, ופנה בעצבים למקלחת כדי להתארגן. כאילו כדי להכעיס, הוא לא מצא את הילקוט שלו במקום, ולפתע ראה את חגית מובילה את הילקוט להנאתה. "תביאי לי את הילקוט מיד", קרא יוסף בכעס. חגית סרבה, ויוסף משך את התיק בכעס. הוא אמנם הצליח לקחת את התיק, אך הרצועה נקרעה.

לפתע נזכר, שעליו להביא את המבחן עם חתימת הורים. "אמא, תוכלי לחתום על המבחן?", קרא. "עכשיו? גם אני ממחרת לעבודה", קראה אמו. "אוף, בגללך המורה יכעס עליי", רטן יוסף, ועזב את הבית בטריקת דלת מבלי לומר "שלום" לאמו.

בשעה שצפירות ההסעה נשמעות, נסחב יוסף במדרגות עצבני ורוטן, כשהוא נאלץ לסחוב את התיק בשתי ידיו. בעמדו בפתח ההסעה נזכר, ששכח לקחת את הכריך המוכן להפסקה... ועכשיו הוא יודע, כי יאלץ לרעוב כל היום. הוא נכנס להסעה בקריאה: "איזה יום מעצבן!".

הקראה ב'

"קום, יוסף, השעה מאוחרת", קראה אמא בבהלה, "עוד 5 דקות ההסעה מחכה למטה, ועדיין לא התחלת להתארגן".

יוסף התיישב על המיטה ומיהר ליטול ידיים, אך מרוב חיפזון, המים נתזו לכל עבר. יוסף הזדרז להביא סמרטוט רצפה, ופנה למקלחת כדי להתארגן.

כאילו כדי להכעיס, הוא לא מצא את הילקוט שלו במקום, ולפתע ראה את חגית מובילה את הילקוט להנאתה. "הי, חגית מתוקה, תני לי בבקשה את הילקוט", בקש יוסף. "לא אוצה", קראה חגית הקטנה, ויוסף הרים אותה גבוה עד שהיא צחקה ושחררה את הילקוט.

לפתע נזכר שעליו להביא את המבחן עם חתימת הורים. "אמא, תוכלי לחתום על המבחן?", קרא. "עכשיו? גם אני ממחרת לעבודה", קראה אמו. "טוב, באמת נזכרתי מאוחר, אאלץ לקבל הערה מהמורה", אמר יוסף בהשלמה ונכנס למטבח להיפרד מאמו בברכת שלום. "הו, הנה הכריך המוכן להפסקה", נזכר ברגע האחרון והכניס אותו לתיק, כשהוא זוכר להודות לאמו.

בשעה שצפירות ההסעה נשמעות, ירד יוסף למטה בשמחה על שהספיק להתארגן, ברגע האחרון והוא נכנס להסעה בקריאה: "וואו! ברוך ה', שהצלחתי להתארגן ב 5 דקות!"

נספח 2: רשימת מקרים. לכל מקרה מפורט רעיון של תגובה מתוך אמונה ותגובה מתוך אחריות.

מקרים

- א. אתמול רינה בקשה להשאיל ממני את מחברת חשבון. היום, לפני שהחל שיעור חשבון נגשה רינה ואמרה: "מצטערת, שכחתי להביא את המחברת שלך".
אמונה: "רינה לא התכוונה, הכל משמיים. אנסה לעמוד בניסיון ולדון אותה לכף זכות. בשיעור אסביר למורה ובוודאי גם היא תבין."
אחריות: "בפעם הבאה אזכיר למי שלוקח ממני מחברת/ אחשוב לפני שאשאיל לרינה/ אבקש מרינה להשלים את החסר בכיתה."
- ב. דינה השתמשה במחשבון של חברה, ובאמצע המכשיר נפל מידיה והתקלקל.
אמונה: "נגרם על ידי נזק בהשגחה פרטית. חבל!"
במקרה זה על דינה לשלם את הנזק, ולא להתנער מאחריות באמירה שהכל מאת ה'.
אחריות: לבקש ממישהו שינסה לתקן את המכשיר/ להתנצל ולהבטיח תשלום התיקון/ לחשוב כיצד להיזהר יותר בפעם הבאה
- ג. המורה חילקה את המבחנים בחשבון. נעמי פתחה את המבחן ונבהלה לראות ציון נמוך, מעולם לא קיבלה כזה ציון!
אמונה: "הכל מאת ה', אולי ה' רוצה שלא ארגיש גאווה."
אחריות: לעשות חשבון: "האם הקשבתי היטב בשיעורים? האם התכוונתי למבחן ברצינות? אולי כדאי לגשת למורה ולשוחח איתה על כך או לבקש מבחן חוזר."
- ד. אחרי שמירי סיימה להכין את שיעורי הבית, היא ניגשה לשחק במשחק האהוב עליה. אך אחותה הקטנה נגשה אליה פעם אחר פעם, הפריעה לה באמצע המשחק, ואף קלקלה את מה שכבר הצליחה.
אמונה: "הקב"ה שלח לי אחות קטנה וחמודה, אולי התפקיד שלי כעת לשחק איתה?"
אחריות: למצוא זמן לשחק כאשר האחות הקטנה ישנה/אינה בבית.
- ה. בשיעור אומנות, המורה בקשה להוציא את היצירות, שהתחילו לפני מספר ימים, ויהודית גילתה לצערה כי היצירה שלה נשארה בבית.
אמונה: "הכל מאת ה', אולי זה סימן שעליי לעזור לבנות אחרות בזמן הזה?"
אחריות: לרשום תזכורת ביומן לקראת שבוע הבא להביא את היצירה/ להשאיר את היצירה תמיד בילקוט.
- ו. דינה לומדת בכתה ה'. היום הודיעו בבית הספר, שכיתות ד' וכיתות ו' יוצאות לטיול. בנות כיתה ה', ודינה ביניהן הצטערו מאוד וחשו החמצה - מדוע דווקא הן לא נוסעות לטיול?
אמונה: "כנראה, משמים איננו צריכות לנסוע לטיול הזה. כל מקום שיהודי מגיע אליו זה מתוכנן מאת ה'."
אחריות: אפשר לפנות למורה או למנהלת באופן מכובד, ולברר מדוע כיתתן אינה משתתפת בטיול, או לבקש להצטרף גם כן.
- ז. תהילה יצאה עם אמה לחפש בגד חגיגי לשבת. הן הסתובבו בחנויות רבות, ולבסוף ראו בגד יפהפה שגם תהילה וגם אמה אהבו מאוד. גם המחיר היה מתאים, אך כשבקשו למדוד, אמרה להן המוכרת, שדווקא במידה הזו, הדוגמה שבקשו נגמרה.
אמונה: "הכל מאת ה'. כנראה יש בגד אחר שמיועד לי."
אחריות: לנסות לשאול - אולי אפשר להזמין את הבגד במידה הדרושה? לבקש מהמוכרת לברר, אולי בסניף אחר של החנות יש את המידה המתאימה עבורי?

מכתב של ילדה

תמי חברתי היקרה,

מה שלומך? איך שנת הלימודים אצלכם?

רציתי לספר לך איך אצלי, ידוע לך ש השנה עברתי לבית ספר חדש בגלל המעבר לדירה חדשה. מאז שהתחילה השנה אני עצובה ומודאגת. קשה לי בלימודים, ואני מרגישה בודדה ומתוסכלת. זה נראה כאילו אף לא אחד אכפת ממני. למורה יש תלמידות רבות בכיתה, ההורים שלי די עסוקים בארגון הדירה החדשה ובסידורים שלהם, וגם לחברות אין סבלנות להקשיב לי יותר מדי. הן רוצות לשחק, ולא מעניין אותן איך אני מרגישה. אני יודעת שזה נורמלי ו"כל ההתחלות קשות", ואני באמת משקיעה מאוד כדי להשלים את החומר הלימודי החסר, וגם הורי דאגו למורה פרטית, שתלמד איתי פעם בשבוע. בכל זאת, אני חוששת מאוד מהמשך. מפחיד אותי להיכשל גם בהמשך, ולא להצליח. אולי בכלל הגעתי לבית הספר הזה בטעות? בשביל מה הייתי צריכה את הדירה החדשה הזאת? חבל שהיינו צריכים לעבור. כל הזמן אני חושבת 'מה יהיה?' ומרגישה עצובה ממש. חברתך, שירה.

מכתב של הרבי, מכתב א'

במענה על מכתבו.. הנה ידוע תורת הבעל שם טוב, שהוא יסוד תורתנו הקדושה, אשר כל העניינים שבעולם הם בהשגחה פרטית ממנו יתברך, אשר הוא המשגיח על כל אחד מבני ישראל לא רק בכללות אלא גם בכל הפרטים ופרטי פרטים, שבחיי היום יומיים. וממילא על כל אחד אומר הכתוב "ה' לי לא אירא". ואף שלפעמים מסיחים דעת מזה, הרי זה עצת היצר, שרוצה להפחיד ח"ו את ישראל מאבינו שבשמים... כי הרי כל אחד ואחת מישראל בנים הם לאבינו שבשמים ואי אפשר להפריד בין אב לבן ובת. היוצא מזה, שאין כל מקום לפחד ח"ו כלל, כיון שה' צלך על יד ימינך, והוא יתברך שומר ומשגיח על כל אחד ואחד מאתנו. ותקוותי, ששורותיי אלה המעטות בכמות יספיקו, שיהיו חזקים בביטחונם בהשם יתברך בחיי היום יומיים ובבטחה ובשמחה יתעסקו בענייניהם.

מכתב של הרבי, מכתב ב'

".. בטח זוכר ורצוני להדגיש כאן שגם יקיים, את מה שכ"ק מו"ח אדמו"ר אמר לו וחזר ואמר, שצריך להיות תמיד בשמחה. בטח זוכר גם את שיחתנו, שהעולם אינו הפקר ח"ו, אלא כשם שהקב"ה ברא אותו, כך הוא מנהיג אותו גם כעת, בכל עת ובכל שעה. שום דבר לא נעשה ללא השגחה פרטית. זוהי אמונה פשוטה של כל בני ישראל, מאמינים בני מאמינים. כולם גם מאמינים שה' הוא תכלית הטוב, לכן בטוח שכל מה שהוא עושה הוא לטובה. כשזוכרים זאת, ומזמן לזמן מתבוננים בזה, יותר קל להבין הרבה התרחשויות בחיים, והדבר העיקרי הוא, שזה נותן את הבטחון האמיתי בחיי היום יום, כפי שדוד המלך אמר: "ה' רועי" - וממילא "לא אחסר.. כי אתה עמדי".

נספח 5: משפטים לכרזות

מלאי צלמים

מלאי צלמים

מלאי צלמים

אני חברה
בקהילה

נספח 5: משפטים לכרזות

קבוצתנו צריכה להיות!

נספח 5: משפטים לכרזות

ה - ח
החברה

א - נ
האנדרגראונד

א - א
האנדרגראונד